

Utvecklingscenter

fritid för tillväxt

Nyhetsbrev från Utvecklingscenter Ungdom & Fritid nr 03 / 2007

Fritid på lika villkor
Rapport från konferens i Sundsvall
Fritidsforum genomför regional träff i Umeå

NR.3

LEDARE

Välkommen tillbaka till en annan verklighet – håll med om att det är lite mysigt med surströmming, älgjakt bärplockning och lite mörkare kvällar?

I detta nummer av Nyhetsbrevet handlar reportaget om hur man kan arbeta med fritid och ungdomar som har ett handikapp i form av exempel en utvecklingsstörning. Ungdomarna har naturligtvis samma behov och önsningar som alla andra men behöver träna sina förmågor på andra sätt, i andra sammanhang och ibland tillsammans med dem som är lika.

I Nyhetsbrevet finns också en speciell inbjudan till de olika insatser som sker inom ramen för Kompetens- och kvalitetsutvecklingsinsatser i Västerbottens län. Passa på och anmäl dig nu när flera fortbildningsmöjligheter genomförs i länet.

I övrigt innehåller Nyhetsbrevet lite smått och gott.

Elisabeth Nilsson

Utvecklingscenter Ungdom & Fritid

Alkohol- och drogförebyggande arbete i Västerbotten

Kommunförbundet Västerbotten, Länsstyrelsen, Skolan förebygger och Statens Folkhälsoinstitut inbjuder till länskonferens i Umeå 12 oktober 2007 under rubriken Hälsa och lärande - hand i hand.

Anmälan senast 28 september 2007 till: sonja.forsberg@ac.komforb.se
För mer information kontakta: Åsa Domeij telefon 090-16 48 06,
e-post asa.domeij@umea.se

Observera att nätverket för alkohol- och drogförebyggande arbete i Västerbotten har ny webbadress: www.vasterbottenforebygger.se

Internationellt samarbete med ungdomar

Sista anmälningdag för projekt inom programmet Ung och Aktiv i Europa som startar mellan februari och juni 2008 är **1 november 2007**.

Du kommer att träffa ungdomar på jobbet idag -har du rätt kunskaper för det?

Läs mer om Fritidsforums utbildningar på: www.fritidsforum.se

Ungdomsstyrelsens Rikskonferens 5-6 december 2007

Rikskonferensen Extra Allt är namnet på årets upplaga av Ungdomsstyrelsens populära konferens. Sista anmälningdag är 26 oktober 2007. Är du intresserad av att delta bör du anmäla dig så fort som möjligt eftersom konferensen brukar bli fullbokad.

För mer information och anmälan läs på: www.ungdomsstyrelsen.se

Börja längta redan nu...

Datum för Utvecklingscenters Motivationsevent är planerat till 17 januari 2008.

Mer information kommer så småningom att finnas på www.utvecklingscenter.se

Umeås fritidsgårdar är mer internationella

Under en vecka i juli deltog ett trettiotal ungdomar och några ledare från två fritidsgårdar i Umeå i ett vänorts-läger med deltagare från Harstad (Nordnorge) och Helsingör (Danmark). Lägre var en del i det vänortssamarbete som finns mellan dessa tre städer samt Vasa (Finland).

Två representanter för Umeås unga samt en tjänsteman kommer dessutom att delta i en Ungdomskonferens som anordnas av Union of Baltic Cities i Pärnu (Estland) 26-29 september.

Under Kulturlovet vecka 44 planeras det för ett besök av ett tiotal ungdomar från Würzburg.

Barn och ungdomspolitiskt program på gång i Skellefteå

Kommunfullmäktige har gett kommunledningskontoret i uppdrag att lämna förslag till utformning av ett barn- och ungdomspolitiskt handlingsprogram. Uppdraget har sitt ursprung i Skellefteå kommuns folkhälsopolitiska program punkt 3 - Trygga och goda uppväxt villkor -. Nu pågår arbete med att ta fram ett material som skulle kunna vara utgångspunkt och som också beskriver själva arbetsprocessen.

Tanken är att både barn, ungdomar och vuxna ska vara involverad i skapande av detta dokument.

Samhällsbyggare.NU i Skellefteå

Urkraft arrangerar för första gången Samhällsbyggare.NU på hemmaplan. Konferensen genomförs 2 oktober - vilt nytänkande och med spännande och inspirerande föreläsare.

Läs mer på: www.samhallsbyggare.NU och www.urkraft.se

Fritid på lika villkor

Fritid är något som de flesta av oss tar för givet och kanske inte funderar så mycket på. Vi sportar, tränar, går kurser och vilar. Vad vi väljer att göra gör vi av fri vilja utifrån våra egna val och intressen.

Men i samhället finns det grupper som på ett eller annat sätt inte kan eller får styra över sin fritid eller själv få välja vad fritiden ska innehålla. I projektet **”Medbestämmande för utvecklingsstörda”** som genomförts inom ramen för Utvecklingscenter Ungdom & Fritid har det arbetats med att hitta modeller och arbetssätt för att kunna arbeta med dessa ungdomar och få dem att själva, utifrån sina förutsättningar, kunna påverka sin fritid.

Projektet handlar om att skapa en grund för demokrati. Det vill säga att skapa ett demokratiskt arbetssätt utifrån ungdomarnas förutsättningar. Visionen med projektet är att alla ungdomar utifrån sin utvecklings- och mognadsnivå ska ha ett verkligt inflytande över verksamheten och ha kunskaper om demokratis betydelse och själva göra aktiva val.

Projektet har genomförts inom Emv (eftermiddagsverksamheten) och är nu inne på sin tredje omgång. Till Emv kommer ungdomar från särskolan i åldern 13-21 år. Emv är en mötesplats där man träffar kompisar men också ett ställe där ungdomarna får träna på att fungera och vara i en grupp. En grundsyn som Emv har är att de arbetar i första hand med ungdomar och i andra hand ungdomar med utvecklingsstörning. Det innebär att samtalen måste vara mera tydliga och personalen måste vara lyhörda om ungdomarna har förstått. Det är mera struktur på verksamheten med fasta tider och tydliga ramar för vad man ska göra.

En naturlig del av samtal blir också att prata om ungdomarnas handikapp i positiva ordalag och se möjligheterna – det där klarar du! - eller vad behöver du hjälp med för att klara det själv?

Under projektets gång har det testats flera olika metoder på hur den demokratiska processen kan gå till. Bland annat metoder för hur man genomför en demokratisk röstning. Modellen nedan visar hur en process kan se ut.

Projektet har visat sig lyckat och metoderna har implementerats i den ordinarie verksamheten. I dag har alla Emv med ungdomarna i vissa av de beslut som tas. Undersökning bland ungdomarna visar också att det skett en förändring i deras syn på vem som bestämmer och påverkar besluten. Arbetet med demokrati och medbestämmande kommer också att fortsätta och är en stående punkt på personalträffarna för att garantera fortsatt utveckling.

Exempel på arbetsmodell

1. Idébank

Bilder över olika aktiviteter läggs ut på ett bord. Syftet med idébanken är att ungdomarna ska få uppslag om vad de kan göra på KV. Ungdomar med kommunikationsproblem kan ta med sig bilden som stöd under idémötet.

3. Sammanställning

Personalen sammanställer förslagen och plockar fram de aktivitetsbilder som kommer att behövas vid stormötet.

5. Efterarbetet

Direkt efter stormötet skrivs programmet ut för att tydliggöra och synliggöra processen.

2. Idémöte

8-10 ungdomar sätter sig tillsammans med mötesledaren runt ett bord. Ungdomarna frågas i turordning om vad de vill göra. Mötesledaren skriver upp alla namn och förslag utan värdering.

4. Stormötet

Ungdomarnas aktivitetsförslag ställs mot varandra två och två. Förslagen presenteras av mötesledaren – vad det är för aktivitet och vem eller vilka som gett förslaget. Ungdomarna röstar sedan med hjälp av sina röstbollar, vilka delas ut innan omröstningen. Röstningen genomförs sedan genom att de lägger sin röstboll i lådan under det förslag som de önskar. När alla röstat räknas rösterna och resultatet presenteras direkt. De vinnande förslagen sätts upp för sig. Vid lika avgörs utfallet genom lottning.

Utvecklingscenter Ungdom & Fritid
Fritidskontoret Skellefteå kommun
931 85 Skellefteå
Telefon: 0910-73 53 24
E-post: ungdomfritid@kommun.skelleftea.se

www.utvecklingscenter.se

AKTUELLT

Konferens i Sundsvall

Den 23-24 augusti samlades 150 fritidsledare, tjänstemän och politiker för att delta i konferensen **Ungas makt och välfärd ur ett kultur- och fritidsperspektiv**. Arrangören var Kommunförbundet Västernorrland och konferensen var en satsning inom projektet kring förebyggande och främjande ungdomsverksamhet som pågår i länet.

Det hölls tre föreläsningar med fokus på ungdomsarbete, de trender som finns inom sektorn samt framtidens utmaningar.

Mats Trondman, kultursociolog och ungdomsforskare, pratade om vikten av att hitta ett eget "språk" för det man gör. Han menar att man inom fritidssektorn är bra på att göra saker men ofta är dålig på att definiera det man gör och berätta om det. Trondman presenterade några definitioner på fritid och förklarade hur fritidsaktiviteter kan fylla flera funktioner. Man är kanske med i en idrottsförening för att delta i en viss aktivitet men det leder också till bättre hälsa, att man träffar vänner och upplever olika saker samt får erfarenheter. Det finns ett mervärde i fritidsaktiviteter men för att det ska uppstå krävs att man väljer att delta av egen vilja. Han pratade också om den öppna verksamheten och fritidsledarens yrkesroll. Fritidsledarna ska vara fritidsledare, arbeta med fritidsfrågor och inte med socialt arbete. Han erkände att det är lätt att säga detta men ibland svårt att avgöra var gränsen går i verkligheten eftersom fritidsledarens arbete många gånger har sociala effekter.

Ulf Blomdahl föreläste under rubriken "Utan spaning ingen aning". Han är forskningsledare vid kultur- och idrottsförvaltningens FoU enhet i Stockholm. Han utnämnde sig själv till spanare med uppgiften att berätta om vad som är på väg in i ungdomskulturen och vad som är på väg ut. Sedan utsåg han fritidsledarna till befälhavare som får lyssna på spanaren och sedan välja hur de vill förhålla sig till det som sägs i sin verksamhet. Spaningsarbetet handlar om att studera vad som händer i samhället, i skolfältet, i fritidsfältet och inom olika verksamheter samt hur ungdomar agerar. För att ta reda på detta används bland annat enkätundersökningar, intervjuer, observationer och statistiska analyser.

Han lyfte fram några tendenser som finns idag och som fritidsgårdarna behöver ta ställning till:

- Tekniken är här för att stanna. I idrottsföreningar och skolor har man insett att det finns nya möjligheter med tekniken. Man använder Internet och SMS-tjänster för att sprida information och kommunicera med ungdomarna. Det är väldigt få fritidsgårdar som gör detta menar Blomdahl och undrade varför tekniken inte utnyttjas bättre?

- Fritiden värderas högt av ungdomar. Fritiden värderas mycket högt av ungdomar. Det är på fritiden man ägnar sig åt saker som ger mening i livet. Skolor har börjat använda fritidsintressen för att locka till sig elever genom att ha speciella idrotts-, musik- och kulturklasser. Fritidsintressen blir allt viktigare och idag kan man livnära sig på att ägna sig åt sitt intresse t.ex. som idrottsproffs, musiker eller konstnär. Samtidigt visar undersökningar att ungdomar slutar allt tidigare i föreningar. På vilket sätt förhåller sig fritidsgårdarna till detta? Finns det utrymme att utöva sina fritidsintressen inom idrott och kultur i fritidsgårdarnas öppna verksamhet?

- Fritidsgårdarna har på många håll minskande besöksstatistik samtidigt som valmöjligheterna för ungdomarna blir allt fler. Hur ska fritidsgårdarna skilja sig ur mängden och hur ska man locka ungdomarna till gården? Vad är det ungdomarna vill ha? Blomdahl uppmanade fritidsledarna att vara aktiva och ta del av undersökningar som görs samt reflektera över hur det påverkar den egna verksamheten. Han menar att den öppna verksamheten på fritidsgårdarna har alla förutsättningar att bli ett vinnande koncept i framtiden men då måste man hänga med i trenderna och inte blunda för utvecklingen.

Göran Adlén, trendforskare och kommunikationsstrateg, pratade om framtidens marknad och hur man blir framgångsrik inom sitt område. För det första måste man studera sin målgrupp och deras behov. Sedan handlar om att bygga ett starkt varumärke för sig själv och sin verksamhet. Vad vill man att människor ska tänka på när de hör "fritidsgård" eller "fritidsledare"? Hur kan man sprida detta budskap och hur kan man skilja sig ur mängden?

Det gäller att våga tänka i nya banor och berätta om sina idéer samt att genomföra dem. Förändringar kommer inte av sig själv utan någon måste se till att de sker.

Fritidsforum genomför regional träff i Umeå

Fritidsforum arrangerar sex regionala träffar i landet under hösten och för deltagare i norr genomförs den i Umeå 24 oktober 2007. Målgruppen är både medlemmar och icke medlemmar som arbetar i någon form av öppen verksamhet.

Simon Lindgren från Sociologiska Institutionen i Umeå föreläser på förmiddagen under rubriken Moralpaniker och debatten om dagens ungdom ur ett historiskt perspektiv. Eftermiddagen ägnas till diskussion kring bland annat gemensam grundsyn för den öppna verksamheten.

Program och möjlighet till anmälan kommer att finnas tillgängligt på www.fritidsforum.se. Ett särskilt utskick kommer att göras till medlemmarna.

För mer information kontakta: Donald Forssten, telefon 090-16 56 64, e-post donald.forssten@umea.se eller Berith Markstedt telefon 0910-73 53 56, e-post berith.markstedt@skelleftea.se

Fritidsgårdar och idrott tillsammans

Sedan hösten 2006 driver IFK Umeå Handslagsprojektet **Häng på IFK** riktat mot fritidsgårdarna i Umeå. Ungdomar på fritidsgården får chansen att prova på klubbens olika idrotter. IFK Umeå vill nå ungdomar som normalt inte gillar idrott i skolan och vanligtvis inte tränar i en förening. Det är en utmaning som kräver tålamod. Självklart vill föreningen locka nya medlemmar men vill först måste skapa intresset för sporten.

Det måste också vara enkelt att vara med - att vara ombytt är inte det viktigaste utan mer att man är nyfiken och har viljan att pröva. Ungdomar upplever också att det är enkelt när de får kontakt med en idrottsförening genom fritidsgården.

För mer information kontakta:
IFK Umeå telefon 090-77 37 08